

ByRuUa – en kuriös trepunkt

rolf palmberg

Trepunkter kallas de geografiska platser där tre länders riksgränser möts. Det finns i princip två slags trepunkter: våta och torra. Att en trepunkt är våt betyder att den finns i vatten, antingen i mitten av en flod eller – som i fallet Tyskland-Schweiz-Österrike – i en sjö. Att trepunkten är torr betyder att den finns på torr mark, och att de berörda myndigheterna här uppfört något slags gränsmonument. I princip skulle man alltså kunna promenera runt sådana monument men i praktiken kan allting vara annorlunda. I

sista hand beror det på vilka de tre berörda länderna är och vilka regler som eventuellt närvarande gränsvakter måste följa.

Det finns för närvarande 46 internationella trepunkter i Europa, Kosovo inte medräknat (om Kosovo räknas med, ökar antalet trepunkter till 48). En av dem är den rysk-ukrainsk-vitryska trepunkten. Den är mycket kuriös så till vida att det är den enda trepunkten i världen som finns mitt i en rondell (figur 1).

Det är relativt enkelt att besöka den

*Figur 1. Rondellskylt vid den ukrainska gränsstationen.
Foto: Rolf Palmberg.*

rysk-ukrainsk-vitryiska trepunkten (eller ByRuUa, som den heter på engelskt fackspråk), om man bara förstår att förbereda sig väl. Det största problemet är de aktuella ländernas synnerligen byråkratiska regler. Kommer man till trepunktsrondellen från Vitryssland eller Ryssland, behöver man ett visum för att få köra vidare till något av de två andra länderna. Vill man genast återvända till samma land som man kommit från, måste man först och främst kunna förklara varför man bara vill köra runt i rondellen. Dessutom behöver man ett nytt inresevisum för att kunna återvända till landet i fråga (och som man bör ha skaffat sig på förhand).

Den internationella grupp som jag besökte trepunkten tillsammans med var emellertid väl förberedd. Vi hade insett att det var enklast att besöka trepunkten från Ukraina, eftersom ingen av oss behövde något ukrainskt visum. Vi hade också tagit reda på hur vi skulle göra för att få besöka trepunkten till fots, eftersom man vanligtvis inte får korsa de ukrainska statsgränserna utan fordon. Att fara runt rondellen i bil hade naturligtvis varit ett alternativ men dels hade det förlängt gränsproceduren avsevärt, dels hade vi varit tvungna att skaffa oss en privatbil – eftersom vi inte hade tillstånd att ta vår hyrbil ut ur Ukraina.

En tidig maj-morgon körde vi sålunda norrut från vårt hotell i staden Tjernihiv i riktning mot byn Horodnja i utkanterna av den ukrainska gränszonen. Med oss i hyrbilen hade vi en officiell reseguide från vårt hotell. Hon hade i sin tur på förhand ordnat träff med polischefen i Horodnja, som också han skulle följa med i vår bil.

Efter ca 20 kilometers körning kom vi fram till den ukrainska gränsstationen i byn

Senkovka. Härifrån kunde vi se det enorma trepunktsmonumentet på några hundra meters avstånd. Våra pass samlades in och stämplades, och polischefen såg till att vi fick ett dokument som berättigade oss att återvända till samma ställe efter att vi besökt trepunktsområdet. Reseguiden skulle följa med oss till den internationella rondellen. Detta var en förutsättning för att vi över huvud taget skulle få promenera till monumentet.

Trepunktsmonumentet, som kallas för »Det slaviska vänskapsmonumentet», är mycket imponerande (figur 2). Härifrån kan man se tre vägar som leder till tre gränsstationer i tre olika länder. De flesta bilar

Figur 2. Trepunktsmonumentet.
Foto: Rolf Palmberg.

Figur 3. Utsikt mot Ryssland från monumentet. Foto: Rolf Palmberg.

Figur 4. Den vitryska gränsstationen sedd från monumentet. Foto: Rolf Palmberg

vi såg var långtradare. Så vitt vi kunde bedöma gick den allra mesta trafiken mellan Ryssland och Ukraina. Vi kunde se långtradare i kö både vid den ryska och vid den ukrainska gränsstationen medan den vitryska vägen knappt hade någon trafik alls (figur 3 & 4).

Reseguiden, som inte varit här tidigare, var synbarligen förvånad över vårt trepunktsintresse. Hon frågade flera gånger om vi trodde att också andra turister skulle vara intresserade av att besöka trepunktsområdet. Vi försäkrade henne att så var fallet. I så fall, sade hon, skulle hon inom en snar framtid börja ordna dagsturer hit. Nu hade hon ju de rätta kontakterna och visste precis hur man skulle göra.

När vi återvände till gränsstationen stod vår polischef och väntade på oss. Under hans ledning gick vi igenom gränsprocedurerna på nytt, denna gång i omvänd ordning. Vi blev räknade, och antalet återvändande personer stämde. Passen samlades in igen och stämplades, denna gång med inresestämplar. Det var i och för sig helt korrekt – vi hade ju alla gått omkring på både ryskt och vitryskt territorium sen vi var här senast.

I mitt stilla sinne undrade jag vad som hände med personer som till äventyrs riskade tappa bort sitt pass i trepunktsområdet. Skulle de vara dömda att gå omkring där i evighet?

*Rolf Palmberg är lektor i engelska språkets didaktik vid
Institutionen för lärarutbildning, Åbo Akademi i Vasa.
E-post: rpalmber@abo.fi*